

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 50/11
V Lucemburku dne 24. května 2011

Rozsudky ve věcech C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08, C-61/08
a C-52/08

Komise v. Belgie, Komise v. Francie, Komise v. Lucembursko, Komise
v. Rakousko, Komise v. Německo, Komise v. Řecko a Komise
v. Portugalsko

Členské státy nemohou vyhradit přístup k povolání notáře svým vlastním státním příslušníkům

Přestože činnosti notáře, jak jsou v současné době vymezeny v dotčených členských státech, sledují cíle obecného zájmu, nejsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu Smlouvy o ES.

Komise podala žaloby pro nesplnění povinnosti proti šesti členským státům (Belgie, Německo, Řecko, Francie, Lucembursko a Rakousko), neboť tyto státy vyhrazují přístup k povolání notáře svým vlastním státním příslušníkům, což podle ní představuje diskriminaci na základě státní příslušnosti, která je zakázána Smlouvou o ES. Komise rovněž vytýká Portugalsku, jakož i výše uvedených státům s výjimkou Francie, že ve vztahu k notářům neuplatňují směrnici o uznávání odborných kvalifikací¹.

Hlavní otázkou v těchto věcech je, zda činnosti vykonávané v rámci povolání notáře jsou, či nejsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu Smlouvy o ES. Tato Smlouva totiž stanoví, že na činnosti spjaté, byť jen příležitostně, s výkonem veřejné moci se nepoužijí ustanovení týkající se svobody usazování². Přitom, i když členské státy dotčené v těchto věcech uznávají, že notář poskytuje své služby na jejich území obecně v rámci svobodného povolání, tvrdí, že je osobou zastávající veřejný úřad, která se účastní výkonu veřejné moci a jejíž činnost je vyloučena z působnosti ustanovení týkajících se svobody usazování.

V první části svých dnes vydaných rozsudků Soudní dvůr upřesňuje, že se žaloby Komise týkají pouze podmínky státní příslušnosti vyžadované dotčenými vnitrostátními právními předpisy pro přístup k povolání notáře, a netýkají se organizace povolání notáře jako takového.

Za účelem posouzení, zda jsou činnosti notářů spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu Smlouvy o ES, Soudní dvůr následně přezkoumal pravomoci notářů v dotčených členských státech a především připomněl, že pouze činnosti přímo a specificky spjaté s výkonem veřejné moci mohou uniknout použití zásady svobody usazování.

Soudní dvůr v tomto ohledu poznamenal, že hlavní poslání notáře jakožto osoby zastávající veřejný úřad spočívá v sepisování veřejných listin o právních úkonech. Touto účastí – která je povinná nebo volitelná v závislosti na povaze daného právního úkonu – notář konstatuje splnění všech právem požadovaných podmínek pro uskutečnění daného úkonu, jakož i právní subjektivitu dotčených stran a jejich způsobilost k právním úkonům. Veřejná listina mimoto požívá kvalifikovanou důkazní sílu a je vykonatelná.

Soudní dvůr však zdůraznil, že předmětem veřejné listiny jsou právní úkony nebo dohody, které strany učinily či uzavřely dobrovolně. Tyto strany totiž samy v mezích stanovených právními

¹ Směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. 1989, L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/19/ES ze dne 14. května 2001 (Úř. věst. L 206, s. 1; Zvl. vyd. 05/04, s. 138), a případně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, s. 22; opravy v Úř. věst. 2007 L 265, s. 27, Úř. věst. 2007 L 271, s. 18, a Úř. věst. 2008 L 93, s. 28).

² Článek 45 Smlouvy o ES (nyní článek 51 Smlouvy o FEU).

předpisy rozhodují, když předkládají právní úkon nebo dohodu notáři za účelem sepsání veřejné listiny, o rozsahu svých práv a povinností a svobodně si volí ujednání, jimiž se chtějí řídit. Úkon notáře tak předpokládá předchozí existenci souhlasu nebo shodné vůle stran. Mimoto notář nemůže jednostranně změnit dohodu, o níž má sepsat veřejnou listinu, pokud k tomu předem nezískal souhlas stran. **Činnost spočívající v sepisování veřejných listin o právních úkonech svěřená notářům tedy nezahrnuje přímou a specifickou účast na výkonu veřejné moci.** Skutečnost, že o některých právních úkonech nebo dohodách musí být pod sankcí neplatnosti povinně sepsána veřejná listina, nemůže tento závěr zpochybnit, neboť je obvyklé, že platnost různých právních úkonů je podmíněna splněním formálních náležitostí nebo také dodržením povinných postupů podmiňujících jejich platnost.

Stejně tak skutečnost, že činnost notářů sleduje cíl obecného zájmu spočívající v zaručení legality a právní jistoty právních úkonů mezi jednotlivci, sama o sobě nestačí k tomu, aby byla tato činnost považována za přímo a specificky spjatou s výkonem veřejné moci. Činnosti vykonávané v rámci různých regulovaných povolání jsou totiž často spojeny s povinnostmi osob, které je vykonávají, sledovat takový cíl, a přesto tyto činnosti nejsou součástí výkonu veřejné moci.

Ke kvalifikované důkazní síle veřejné listiny o právním úkonu Soudní dvůr konstatoval, že je součástí režimu dokazování v členských státech, a nemá tedy přímý dopad na otázku kvalifikace činnosti notáře zahrnující sepisování těchto listin. K vykonatelnosti uvedených listin Soudní dvůr poznamenal, že tato vykonatelnost spočívá právě na vůli stran, které se dostaví k notáři, učinit právní úkon a přiznat mu uvedenou vykonatelnost poté, co notář ověří jeho soulad s právními předpisy.

Krom této činnosti spočívající v sepisování veřejných listin o právních úkonech Soudní dvůr přezkoumal ostatní činnosti svěřené notářům v dotčených členských státech – jako jsou úkony v rámci exekuce prodejem nemovitosti nebo v oblasti dědického práva – a rozhodl, že ani tyto činnosti nezahrnují výkon veřejné moci. Většina těchto činností je totiž vykonávána pod dohledem soudu nebo v souladu s vůlí klientů.

Dále Soudní dvůr podotkl, že v rozsahu své příslušné územní působnosti vykonávají notáři své povolání za **podmínek hospodářské soutěže**, což není charakteristické pro výkon veřejné moci. Stejně tak jsou notáři ve vztahu ke svým klientům **přímo a osobně odpovědní za škody způsobené jakýmkoli nesprávným postupem při výkonu svých činností** na rozdíl od orgánů veřejné moci, za jejichž nesprávný postup vzniká odpovědnost státu.

Za těchto podmínek **Soudní dvůr rozhodl, že činnosti notáře, jak jsou v současné době vymezeny v dotčených členských státech, nejsou spjaty s výkonem veřejné moci ve smyslu článku 45 Smlouvy o ES.** V důsledku toho **představuje podmínka státní příslušnosti požadovaná právní úpravou těchto států pro přístup k povolání notáře diskriminací na základě státní příslušnosti zakázanou Smlouvou o ES.**

Konečně, ve druhé části svých rozsudků Soudní dvůr konstatoval, že vzhledem ke zvláštním okolnostem, které doprovázely legislativní proces, nastal v Unii stav nejistoty ohledně existence dostatečně jasné povinnosti³ členských států provést směrnici o uznávání odborných kvalifikací ve vztahu k povolání notáře. Z tohoto důvodu Soudní dvůr zamítl žalobní důvod směřující k určení, že dané členské státy nesplnily povinnosti, které pro ně vyplývají z této směrnice.

UPOZORNĚNÍ: Žaloba pro nesplnění povinnosti směřující proti členskému státu, který nesplnil své povinnosti vyplývající z práva Unie, může být podána Komisí nebo jiným členským státem. Jestliže Soudní dvůr rozhodne, že došlo k nesplnění povinnosti, dotčený členský stát je povinen vyhovět rozsudku v co nejkratší lhůtě.

³ Po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněných stanoviscích, která Komise zaslala dotčeným členským státům a v nichž je vyzvala, aby přijaly opatření k dosažení souladu s danou směrnicí.

Dojde-li Komise k názoru, že členský stát rozsudku nevyhověl, může podat novou žalobu s návrhem na uložení peněžitých sankcí. V případě, že Komisi nebyla sdělena opatření k provedení směrnice, však Soudní dvůr může na návrh Komise uložit sankce již ve stadiu prvního rozsudku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění rozsudků ([C-47/08](#), [C-50/08](#), [C-51/08](#), [C-53/08](#), [C-54/08](#), [C-61/08](#) a [C-52/08](#))

se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106